

TORONTÁI

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Bečkerek, Obiliteva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bečkerek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	

Két kancellárja volt egyszerre Németországnak.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, aug. 13.

A német parlamentáriszmus történetében tegnap példátlanul álló eset történt. Cuno kancellár ugyanis még nem mondott le, de Stresemann már átvette a kancellárságot. Cuno kijelentette volt ugyanis, hogy csak a plénum előtti szavazást fogadja el és nem hajlandó lemondani a szociálisták bizalmatlansági szavazatára. Mintán a parlamenti polgári munkaközösségnek sem sikerült Cunot lemondásra bírni, a munkaközösség vezetői azzal a javaslatlall fordultak Ebert elnökhöz, hogy jelölje ki Cuno utódját, amit Ebert azonnal megtett.

A legérdekesebb, hogy Stresemann megbízatása után a Cuno-kormány még összeült minisztertanácsra és este nyolc órakor elhatározta, hogy lemond. Addig azonban délután öt órakor már megalakult volt Stresemann kabinetje.

Az angol jegyzék szövege.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, aug. 13.

A szombaton átnyújtott angol jegyzék a következőket tartalmazza:

A kormánynak őszinte esalódást okozott az a válasz, amelyet Belgium és Franciaország Angliának július 30-iki jegyzékére adott. Az a fogadtatás, amelyben a két kormány az angol jegyzéket részeseítette, azt a kínos benyomást keltette a kormányban, hogy a szövetségesek az angol jegyzéket nem fogadják szívesen, sőt az a véleményük, hogy Anglia ajánlata érdemleges tárgyalás alapjául sem szolgálhat, csak abban az esetben, ha legkisebb részleteiben is megegyezik a belga és francia véleménnyel.

A kormány kénytelen ahhoz ragaszkodni, hogy a jóvátétel összegét pártatlan nemzetközi vizsgálat állapítsa meg. A kormány kész ahhoz hozzájárulni, hogy a Ruhr-megszállás jogosságát a hágai nemzetközi bíróság döntse el. Anglia hajlandó a szövetségeseknek Németország részéről járó fizetések tekintetében követelését tizennégy millárd arany-márkára mérsékelni, ami megfelel Anglia tartozásának az Uniónál. Nagybritannia helyesli, hogy Németország fizessen a fizetőképessége határáig, de a francia-belga módszer Anglia véleménye szerint kudarera van kárhóztatva.

Az adósságokra vonatkozólag a kormány kijeleni, hogy a jóvátétel végleges rendezéséig engedményeket nem tehet. A kormány kijelenti, hogy a kamatok fizetése megkezdendő azonnal, amint a sterling és a frank árfolyama megszilárdul.

Radics nincs SHS területen.

A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése.

Beograd, aug. 13.

A politikai hetet teljesen lefoglalja az ország két legnagyobb vezérének, Pasity Nikolának és Radics Stepánnak titokzatos utazása. Mindkettőt hol Wienben, hol Párisban, Karlsbadban, Blédben látják, de azért pozitive sem Pasity, sem Radics tartózkodási helyét senkisémit tudja. Ez a misztikus jelenség a tárgyalások végtelen zsilipét nyitotta meg és ez ad élénkséget a hétnek.

Az ország belső politikájában semmi esemény sincsen és az a néhány miniszter, aki a fővárosban maradt, tisztára reszortdolgozatot intéz el és informálják a sajtó útján a közvéleményt.

Az általános érdeklődés központjában minden esetre Radics személye és titokzatos utja áll. Radicsről különben a következő híreink számolnak be:

Zagreb, aug. 12.

Radicshez közelálló körök szerint Radics nem hagyta el Horvátország területét a mai napig.

A mai Jutarni List wieni levelezőjétől közöl egy tudósítást, amely

szerint az összes weni mértékadó körök megcáfolták, hogy Radics Wienben tartózkodott volna. Radics a lap szerint feltétlenül Horvátországban tartózkodik, ezt már csak azért is feltételezi, mert Radics tizenhárom évvel ezelőtt éppen ilyen titokzatosan tűnt el és akkor is Zagrebban rejtőzködött.

Mig a blokk-körök azt állítják, hogy Radics nem hagyta el az SHS királyság területét, másik részről határozottan állítják, hogy Radics Wienben van.

Zagreb, aug. 13.

Ma délelőtt egy olyan hírt kolportáltak Zagrebban, hogy Radics utjáról visszaérkezett és lakásán már tanácskozik barátával.

Zagreb, aug. 13.

A Tribuna tudósítása szerint Radics Londonba, Párisba és Rómába ment, hogy az ottani kormányoknál Horvátország számára erkölcsi támogatást kérjen. Radics hír szerint szükség esetén Amerikába is átmegy, ahol különben már régibb idő óta egy politikai megbízottja Kezsmán dolgozik az érdekében.

Beograd, aug. 13.

A „Torontál” beogradi tudósítója ma este azt az értesítést kapta, hogy Lazarevity Vasza, az államvédelmi osztály főnöke és Todorovity György, a belügyminisztérium politikai osztályának vezetője konferenciát tartottak, amelyen az összes beérkezett jelentések alapján kétségtelenül megállapították, hogy Radics Stepán nem tartózkodik az SHS állam területén.

Poincaré harcol a megbukott Cunoval.

Páris, aug. 13.

Poincaré Marvilleben a háborus emlékmű leleplezése alkalmával beszédet mondott, amelyben az angol jegyzék ügyét nem érintette, de Cunot nagyon élesen támadta.

Ha a német megszállás borzalmaira gondolunk — mondotta Poincaré — esodálkoznunk kell Németország vakmerőségén, hogy panaszkodni mer olyan aljasságok után, a békés megszállásért, amelytől csak azon polgárok szenvednek, akik kormányuk utasítására örült erőszakosságokra vetemedtek. Cuno

a birodalmi üléseken csak még inkább biztatta az ellenállókat. Tehát a békeszerződés megszegésére buzdította a népet. Megtagadta az átváltalt kötelezettségeket, amit nem mert volna tenni, ha a szövetségesek egységesek lettek volna. A német nép hamarosan belátja majd, hogy sajnálatraméltó áldozata lett elvakultságának.

A német pénz összeomlása a német kormány szándékos műve; azt mesterségesen előidézte. Ha így folytatódik, a német birodalom katasztrófához ér. Mi csak mosolygunk a kancellár erőlködésén. Szilárdan megállunk jogunk alapzatán és bizhatunk erőnkben.

TÖZSDE

Augusztus 13.

Beograd. (Zárlat.) Páris 537, London 432-75, Milano 404, Newyork 94-75, Genf 1797, Prága 278, Berlin 00021, Szalen'ki 160, Wien 01315, Bukarest 42-50, Brüsszel 435, Szófia 84.

Zürich. (Zárlat.) Berlin 0000145, Budapest 003 és egyenlőad, Newyork 552 és fél, Milano 2345, Prága 1620, Wien 00077 és egyenlőad, Varsó 00025, Szófa 480, Bukarest 250, Beograd 585, London 2525, Páris 3075.

Budapest. Hivatalos árfolyamok. Berlin 045-065, Wien 2660-2800, Milano 815-850. A többi változatlan.

Anglia le akarja leplezni a versaillesi szerződést.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

London, aug. 13.

Az Observer szerint az angol kormány a versaillesi szerződést leplező okiratot akar nyilvánosságra hozni, amely szerint az egész európai zűrzavarnak és összevisszaságnak a versaillesi szerződés az oka. A háboru utáni diplomácia fordulóponthoz jutott. A brit kormány eljutott az engedékenység határáig, engedjen tehát a francia is. Ha Franciaország szerencsétlen politikája megváltoztatására elszánja magát, úgy még mindig lehetséges a közös válasz a június hetedik német jegyzékre.

A német munkaszavargások.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Hannover, aug. 13.

A munkásság a városban engedelmesskedett az általános sztrájk felhívásának.

Lübeck, aug. 13.

A városban óriási tüntetések voltak, amelyek alatt a tömegből egy kézigranátot dobtak a rendőrségre. A rendőrség sortűzet adott, amely tizenegy munkást megölt. Ötvennél több a súlyos sebesült.

A francia munkásság a német proletáriátusért.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, aug. 13.

Az általános független munkásszövetség a L'Humanitében felhívja a francia munkásság figyelmét a német munkásosztály nyomorúságos, elviselhetetlen helyzetére. Már most kijelenti a munkásszövetség, hogy a megszálló csapatoknak a német munkások elleni esetleges eljárása büntett volna, amely semmivel sem igazolható. A német és a francia proletáriátus ügye a legszorosabban függ össze. Az egyiknek a veresége okozni fogja a másiknak az össze-roppanását is. A francia proletáriátus elvesztené a becsületét, ha képtelennek bizonyulna a francia kormány által, a németek ellen elkövetni szándékozt merényletek ellen tiltakozó szavát felemelni. A francia munkásszervezetek megegyeznek abban, hogy a német proletáriátusnak határozott segítségre van szüksége.

Ferenc József és a cseh önállósági mozgalmak.

Mit ajánlott Potocki a cseheknek — Clam Henrik gróf és társai nem akartak a Reichsratba menni — Császári kihallgatás Schönbrunnban. — Nostitz és Taaffe grófok szerepe

Budapest, aug. 12.

A cseh sajtóban sőt más külföldi lapokban is több zben kockáztaták meg azt az állítást, hogy a független cseh köztársaság megalakulása a demokrácia diadalát jelképezi. Azok előtt, akik a monarchia politikai életét a külszák mögül szemlélték, közismert tény volt mindenkor, hogy a cseh függetlenségi törekvések nem a néprétegek képviselőiből sarjadzhattak ki, hanem ellenkezőleg: eredetileg a cseh feudális arisztokraták voltak azok, akik szembehelyezkedtek a monarchikus törekvésekkel és minden alkalmat felhasználva az egységes kormányzattal szemben való ellenszeregésre. Ennek a megállapításnak bizonyosságát szolgálhat egy jelenleg Budapesten tartózkodó régi osztrák politikusnak munkatársunk előtti tett nyilatkozata, amely a múltból, 1870-ből vett példával illusztrálja, hogy a független Csehország első propagálói nem a demokrata pártállású képviselők, hanem az arisztokraták voltak.

A cseh arisztokraták több ízben ellene szegültek a monarchikus törekvéseknek — mondotta alkalmi informátorunk, — de a leg-eklatásabb bizonyítékul szolgálhat erre vonatkozóan az a leleplezés, amelyet a Narodny Listy között 1889-ben Potocki Alfréd gróf halála alkalmából, Potocki osztrák miniszterelnök korában 1870-ben kiegyezési kísérletet kezdett a csehekkel és ezért Smolkával és Petrinovval Prágába utazott. Potocki a cseheknek olyan mértékű önkormányzatot és törvényhozást kínált, amilyent 1868-ban a horvátok a magyaroktól kaptak és csak azt követelte, hogy az alkotmánynak ezeket a módosításait a Reichsrat vigye keresztül. Rieger és társai, tehát éppen a demokraták hajlandók voltak ezt az ajánlatot elfogadni, de Clam Henrik gróf és feudális arisztokraták meggyőzték a tervet, esatlakoztak a cseh határozati párt nyilatkozatához és kijelentették Potockinak, hogy ők az osztrák központi parlamentbe soha nem lépnek. Ehhez a nyilatkozathoz a római zsinaton tartózkodó Schwarzenberg bíboros is csatlakozott. Potocki könnyezve hagyta el Págot. A cseh tartománygyűlés csakhamar eloszlott, de a választásnál feudális többségből alakult meg újra, amelynek tagadó válaszára a kormány felszólítására, hogy képviselőket küldjön be a központi parlamentbe, 30 tagú küldöttség vitte Wienbe Ferenc József állítólag a küldöttséget Schönbrunnban fogadta és így nyilatkozott előttük:

„A császár szól hozzátok uraim bizalmasan. Ne menjetek el Wienből, mielőtt kormányommal egyetértésre nem jutottatok. Sürgetve kérek, lépjétek be a Reichsratba, hogy megkaphassátok ami titeket megillet. Ezt a ti császártok mondja nektek és nem az ő kormánya.”

Az uralkodói kihallgatás után a cseh főnemesség gyűlést tartott és Nostitz gróf indítványára úgy határozott, hogy nem enged és elutasítja

A Cuno-kormány beadta lemondását.

— A „Torontát” tudósítójának távirata. —

Berlin, aug. 13.

A Cuno-kormány ma benyújtotta lemondását Ebert birodalmi elnöknek, aki azt elfogadta és az új kormány megalakításával Stresemann bízta meg. Stresemann elfogadta a megítzást és kísérletet fog tenni, hogy kormányát a nagy koalíció alapján megalapíthassa.

Berlin, aug. 13.

Az új birodalmi kormány Stresemann elnöklésével a néppártból Kardofot, a szociáldemokratákból Breitscheidet és Hilferdinget veszi át. Brata munkaügyi miniszter lesz. Két Cuno miniszter megmarad, míg a többi tárcsa a koalíciós pártok között oszlik majd meg. Személyekről azonban még nem döntöttek.

Berlin, aug. 13.

Az új kabinet bemutatkozása és programjának kifejtése egybe esik az aranykölesönről szóló törvényjavaslat tárgyalásának a megkezdésével.

Stresemann, a néppárt elnöke kiűnő szónok, akit nemcsak Németországban, de az entente is nagyra tisztelt politikusnak tart. 1878 május 10-ikén született. A berlini és a leipzig-i egyetemen államtudományt és történelmet tanult. Az 1913. és 1914. évek kivételével a birodalmi gyűlésen képviselő volt. Bassermann halála óta 1916-ban a nemzeti szabadpárt elnöke. Az összeomlás után ebből lett a német néppárt Stresemann vezérlete alatt.

a kiegyezési javaslatokat. A cseh küldöttség pedig éppen a cseh arisztokrácia kedvéért ezuttal is követte az ellenszeregési politikáját és elutazott Wienből, szavát adván, hogy a történeteket a nép előtt titokban tartja. Kilenc év múlva Taaffe gróf ingyen vitte be a csehek a Reichsratba.

Alkalmi informátorunknak ez az érdekes nyilatkozata élénk világot vet a cseh önállósági mozgalom múltjára.

Bánátiak a novisadi mintavásáron.

— A „Torontát” tudósítójától. —

Beeskerek, aug. 14.

A beeskereki keresk. és iparkamara titkára, Stanujlovity Sándor hétfőn érkezett vissza a novisadi mintavásár megnyitó ünnepélyéről. Munkatársunk felkereste az agilis kamarai titkárt, aki a vásárra vonatkozólag a következőket mondotta:

A novisadi mintavásár sikere — az eddigiéknél után itélve — megfűzött a hozzáfűzött reményeknek. A kiállított tárgyak mind elsőrendűek, a rendezés is szakszerű és jó. Nékiünk, bánátiaknak azonban a mintavásár nagy csalódást okozott, mert gyárparunk még csak távolról sem volt olyan arányban képviselve, mint amilyen arány minket megillet. Ennek oka egyrészt abban rejlik, hogy a vásár rendező-bizottsága nem fejtett ki kellő reklámot, csak közvetlenül a vásár megkezdése előtt kezdett hozzá az általános reklámozáshoz, másrészt pedig maga a bánáti gyárpar sem igen érdeklődött a vásár iránt. Ennek dacára is elég sok bánáti cég állította ki gyárterményeit, Beeskerekéről a veliki-beeskereki szőnyeggyár, a Guttman-féle szövet és szőnyeggyár, a Schneider dobozgyár, az „Ambrózia” enkokragyár, a Dunagyerszky örgyár, Dzsomboljról a kalapgyár és a cipőgyár, Száresáról az ottani ekegyár, Vrsacról a sportsapka- és gypjukalapgyár, a „Zenit” cipő-, sámf- és faárnygyár, továbbá a kovini butorgyár és a esőkei gazdasági iskola vettek részt a kiállításon.

HIREK

Aug. 15.

1760-ban született Ajaccio-ban az ujkori történelem egyik legérdekesebb és legnagyobb embere, Napoleon, vagy ahogy akkoriban még inkább ismerték a családját, Buonaparte, franciásan Bonaparte. Apja, Buonaparte Károly elölkelő, de elszegényedett családból származott, ügyvéd volt Korzica szigetén, Napoleon anyja Ramolino Leticia, egy nagyon szép asszony, akit azonban az élet gondjai és a nagy gyermekáldás az élettel szemben aggodóvá tett. Ebből a környezetből indult világhódító útjára Napoleon.

1771-ben szül. Walter Scott regényíró.

Aug. 16.

1717-ben Savoyai Eugen herceg legvőzi a törököket Beogradnál. A törökök 1715-ben megszegték a karlocai békét és így II. Károly és a porta között újra ellenséges lett a viszony. 1716-ban Ali pasa 150 ezer emberrel indult el Pétervárad felmentésére, de Pálffy János nádor és Eugén herceg utját állták és teljesen megvették a török sereget. Innen azután Temesvár alá ment a győztes császári sereg és egymás után szabadította föl a török járom alól a Bánság várát, 1717-ben a törökök szemellettára szállította át hadseregét a Dunán Savoyai Eugén és körülzárta Beograd várát. Míg a császári seregek keményen ostromolták Beogradot, addig a nagyvezir körülöfogta Eugén seregét. Ha a várbeliek és a nagyvezir egyszerre támadtak volna, könnyen váltságos helyzetbe került volna. De a nagyvezir hírnöke, Vékony János volt kuruc-hadnagy a beogradi pasának szánt levelet Pálffy János kezébe juttatta. Míhelyt ebből Eugén herceg a támadás napját megtudta, ezt megelőzendő, augusztus 15-ikén megtámadta a nagyvezir seregét és fényes diadalt ült rajta és azután magát Beograd őrsgét kényszerítette megadásra. Majd ezután Szendrő, Sabác és Orsova várakat szabadította föl. Ezeket a sorozatos győzelmeket követte azután 1718-ban a passzarovici béke, amelyben a török Beogradról, Szerbia és Bosznia nagy részéről lemondott.

1899-ben halt meg Bunsen Róbert természettudós.

Lapunk legközelebbi száma a róm. kath. Nagyboldogasszony ünnepnap miatt esütörtökön, a rendes időben jelenik meg.

Péter király halálának évfordulója. Diesöült emlékü I. Péter, a szerbek, horvátok és szlovének királysága első királyának halála napjának ma van az évfordulója. Az évforduló alkalmából 11 órakor a templomban gyászistentisztelet lesz. A gyászistentisztelet tartama alatt 11 órától 12-ig az összes üzletek zárva tartandók.

Eljegyzés. Beck Gábor Géza nevelt leánya, Stein Hajnalka Veliki Beeskerek és Stein Samu Budapest, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett).

Egyházi zene. Szerdán, folyó hó 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén a róm. kath. plébánia-templomban d. e. 10 órakor az ünnepélyes nagymise alatt az egyházi énekkar a katonazenekar közreműködésével Adler B-cúr m.séjét fogja előadni. Offertoriumra Weninger József legújabb szerkesztett Ave Maria-ját Penczáné Lenhardt Ilonka uró fogja énekelni hegedű- és zongorakísérettel. Dirigens: Weninger József, az orgonán Weninger Ernő.

Rekantak felülvizsgálása. A szociálpolitika minisztérium egy különleges bizottságot nevezett ki, amely a rokkantügyet az ország nagyobb városában meg fogja vizsgálni.

Szeretem.

Kétezer év óta hányszor mondták ki ezt a szót? Hányszor sütiögték, hányszor esökölték el? Betűbökrok végtelen rengetege lenne abból, hogy hányszor írták le. És ha mind az a forróság, tűz, ami ebben a szóban gyújtott kétezer év óta, össze volna gyűjthető, egy új örök lángok kal égő nap ragyoghatna le a földre olyan fényvel, amely mellett az igazi nap csak hideg fényvel pislogó holdvilág lenne. Életnek végtelen sora szakadt ki ebből a szóból és a teremtés érzése adott neki csábító muzsikát. Ez a szó építette föl Egyiptom büszke piramisait, a karnaki csodatemplomot, India sziklákba vágott palotáit. Ez a szó építette föl Páris csodás palotasorait, Sem ramis függökertjeit. Ezért a szóért haltak meg Szibéria végtelen hósvatagjain, Afrika forró homokpusztáin, India fűszeres mezőin, ezüstös Hispania jázminlombos partjain mentén. Ahol ez a szó elhangzott, élet sarjadzott a földből, élettelen kövek vértperzselő mámorító dalba kezdtek. És ahol ez a szó elhangzott, a teremtés hatalmas, isteni vágya szállta meg a mindenséget. És ahol ez a szó elhangzott, ott féltékenység, gyamu fente a gyilkosját. Baj, bánat, sirás, nyugtalanság, emészto vágy ütötte föl a fejét és Halál öfelsége szeliden mosolygó arccal ölelte magához azokat, akik a szerelemből ő hozzá tértek meg. A hator embereket, akik nem tudták, hogy a halál és a szerelem testvérek. A nagy alkotási láz már magában hordja az elmulás esiráját. A szerelem már csak lépeső a halálhoz, mert az élet legnagyobb, legmisztikusabb, legszebb dolga, amely után már nem következhetik nagyobb rejtély, csak — a halál. J.

Az exportörök kongresszusa. A jugoszláviai exportörök augusztus 26-ikán az állami sorsjegyhivatal palotájában országos kongresszust fognak tartani. Megvitatásra kerül az idei termés mennyisége és ezzel kapcsolatban a kiviteli vám leszállításának kérdése.

Ujra átuszták a La Manche-esatornát. Párisból jelentik, hogy Tarihosi olasz uszobajnok a francia partról elindulva 16 óra és 23 perc alatt átusztta a La Manche-esatornát. Szulván amerikai uszobajnoknak, aki néhány nappal ezelőtt uszta meg ugyanezt a távot, 27 óra 23 perc kellett az uszáshoz.

A Magyar-Párt vezérőbizottsági ülése. A Magyar-Párt vezérő-bizottsága vasárnap délelőtt tartotta meg ülését a központi pártiroda helyiségeiben dr. Sántha György pártelnök elnöklése alatt. A vezérő-bizottság mindenekelőtt foglalkozott a magyar nyelven tanító középiskolák kérdésével és a kormány által benyújtott, a középiskolákról szóló törvényjavaslatról. Ugyancsak foglalkozott a nagybirtok kisajátításáról szóló törvényjavaslatról is. A vezérő-bizottság megbízta dr. Sántha György pártelnököt, dr. Várady Imrét, dr. Gráber László társelnököket és dr. Deák Leo és dr. Király Károly vezérő-bizottsági tagokat, hogy a magyarságot ért és állandóssal fenyegető sérelmek orvoslása végett az illetékes tényezőkkel haladéktalanul lépjenek érintkezésbe. A vezérő-bizottság elhatározta, hogy a községi választások előkészítése, a párt-sajtó szervezése és a párt agitációs programjának előkészítéséről a szeptember elején Sentán megtartandó vezérő-bizottsági ülésen fog határozni és elvárja, hogy ezen az ülésen a vezérő-bizottság minden tagja meg fog jelenni. A vezérő-bizottság tudomásul vette az elnök azon jelentését, hogy dr. Nagy Ödön és dr. Gráber László ellen megindult büntető eljárás jogerősen befejeztetett. A vezérő-bizottság ebből az alkalmából felháborodással utasította vissza azt a hamisított okiratokra alapított vádat, hogy a Magyar-Párt bármely külföldi irredenta szervezettel összeköttetésben állana és legteljesebb bizalmáról és ragaszkodásáról biztosítja a párt két méltatlanul meghurcolt vezetőférfiát.

A vadházasságok ellen küzdenek. Torontál-Temes-megye alispánja miniszteri rendelet alapján leiratot intézett az alsófokú hatóságokhoz, hogy a mostanában nagyon elszaporodott vadházasságok ellen minden eszközzel harcoljanak és igyekezzenek azok kifizetésétől tökéletesen megakadályozni. A rendelet kifejti ezeknek káros hatását a közérdekre és felhívja az egyes felekezetek felkészítését, hogy a polgári hatóságokat a vadházasságok elleni küzdelemben a lehetőleg támogatassák.

Vesztett macska. Ma délelőtt a Slovenska-utcában Stützer Jakab kislányát egy kóbor vestett macska megharapta. A macskát a helyszínen agyonütötték a házbeliek. A kislányt bevizitották a novisadi Pasteur-intézetbe.

A legújabb francia és nemzeti divatlapok: Grande Mode, Elite, L'Elegant, Chiffon, Toute la Mode, Album Pratique de la Mode, Paris Mode, Paris Elegant, Die schöne Wienerin, Ullsteins Blatt der Hausfrau, Record, Die Dame, Illustrierte Wäsche und Handarbeitszeitung, Elegante Welt kaphatók az Orient-nél.

Herczeg Ferenc képes irodalmi hetilapjának az Uj Időknek 33. számában folytatódik Bónyi Adorján: az égő hegy és Seeliger: Amerikai párbaj című érdekes regénye. Közli a lap azonkívül Bársony István és W. W. Jacobs elbeszéléseit, Falu Tamás, Gács Demeter verseit, Mühlbeck Károly elmés fejleceit, számos művészi és időszerű képet és a lap rendkívül népszerű és kedvelt rovatait, a szerkesztői üzeneteket és a szépségápolást. Az Uj Idők előfizetési ára negyedévre 50 dinár. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, VI. kerület, Andrássy-ut 16.

Borotvaélén a béke.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

London, aug. 13.

Az Observer, Angliának ez a legelőkelőbb politika folyóirata, azt írja, hogy Poincaré Lloyd George-val gunyesan, Bonar Lawval közömbösen, Baldwinal pedig megvetően bánt. Franciaország katonai fölénye sokkal nagyobb, mint volt valaha XIV. Lajos és I. Napóleon korában. Európa fölött Franciaország fekete katonái uralkodnak és ezekre építi Poincaré az uralmát, de az uralom egy napon összeroppan, mert a esontja velejéig beteg.

Az angol kormány legelső feladata, hogy Németország fizetőképességét Franciaországgal együtt, vagy ha kell nélküle megállapítsa, mert örültség azt hinni, hogy a Poincaréval való udvariaskodás segíthet Európa bajain. Az angol ipar forog kockán és legfőbb ideje, hogy az angol kormány odakiáltsa az erószak uralmának: „Megálj!” Ha pedig erre képtelen, engedje át a helyét annak, aki tettel képviseli Nagy británia erejét és az élethez való jogát.

* Kereskedőknek és vállalatoknak fontos, hogy a mérlegük legyen pontos. Ha nem pontos, vigyék el Berényi és Társa mérlegjavítókhöz, Gundulityeva (Toldi Ferenc) u. 19-ik szám.

* Átutalások, hitellevelek és csekkek az összes bel- és külföldi piacokra, valamint valutabiztosítások árukivitelre kaphatók — a beogradi pénzügyminisztérium felhatalmazása alapján — a Szerb Szövetkezeti Bank R.-T. fiókjánál (Srpska Zadrúzna Banka D. D.), Veliki Beeskerek. — Telefon 43 és 47.

* Nikkelezni, galvanizálni Krausz-nál Veliki Beeskerek. Telefon 329.

* Kurirunk másodnapként megy Beogradba. Banatska Trgovacka Agencija Veliki Beeskerek. Aleksandrova u. 27. Telefon 32.

* Átutalásokat és csekkekiadásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Az orvosi kamaráról szóló rendelet szövege szerint pontos magyar szövegben izléses fizetben kapható az Orient-vállalatnál (Torontál kiadóhivatala) A minden orvost érdeklő nagyfontosságú rendelet ára 30 dinár.

Beiratkozás a magyar tannyelvű gimnáziumba.

Tudnivalók az 1923-24. iskolai évről vonatkozólag.

I.

Az új iskolai év szeptember 1-én kezdődik.

Az összes vizsgákat szeptember 1-től 15-ig fogják tartani azon sorrend szerint, melyet az igazgatóság az iskolai hirdető táblán annakidején közzé fog tenni. A vizsgákra való becsatolás engedélyezéséért augusztus hó 25-től 31-ig kell folyamodni.

A javítóvizsgálat iránti kérvényre a következő okmánybélyeget kell rágsztani: Minden kérvényre, mint alapdíj 1 drb 3 dináros bélyeg, ezenkívül ha a tanuló 1 tárgyból bukott, még 1 drb 2 dináros, illetve 2 tárgynál 1 drb 3 dináros bélyeg jön. A többi (magán, különbözeti, érettségi) vizsgák díjai ugyanazok, mint a tanév végén voltak.

A kérvényeket csak személyesen lehet beadni.

II.

A tanulók beiratkozása szept. 4-én kezdődik és tart bezárólag szept. 9-ig. Szept. 4., 5., 6. és 7-én az I-IV., 8. és 9-én az V-VIII. osztályokba lehet beiratkozni. Kivételes esetekben a tanártestület szept. 15-ig, a közoktatásügyi miniszter 28-ig engedélyt adhat az utólagos beiratkozásra. Ezen határidőn túl senki sem vehető fel. A beiratkozásnál a tanu-

lónak személyesen jelen kell lennie. Csak igazolt betegség vagy elháríthatatlan akadály esetén lehet írásbelileg jelentkezni.

A beiratkozásra minden tanuló a következő okmányokat hozza magával:

a) jelentkezési lapot (prijavni listi), melyet mindenkinek magának kell beszerezni és kitölteni. Ezt az illető tanuló szülője vagy gondviselője írja alá;

b) ha a tanuló más intézetből jön, úgy a múlt évvégi bizonyítványát;

c) keresztlevelet csak azok a tanulók hoznak, akik az I. osztályba iratkoznak be, illetve más intézetből jönnek.

Az I. osztályba csak azok vehetők fel, akik a folyó (1923.) évben életük 10-ik évét betöltötték, vagy betöltik, de még nem idősebbek 13 évnél.

A rendes előadások rögtön a vizsgák befejezése és az egyéb éveleji iskolai teendők elvégzése után megkezdődnek. Az előadások megkezdésének ideje az iskolai év kezdetén közzé lesz téve.

Sport

Vasárnapi eredmények.

Schwäbische — Begasvetidjuradji Olimpia 9:0.

Schwäbische I. B.—Debeljaesi TK 2:1.

Budapest. A BBTE átlétkai vadlának eredménye: Magasugras csapatverseny. Budapest bajnokságáért: 1. MAC csapata 170 cm. átlag. Egyénileg: 1. Gaspár (MAC) 185 cm, 2000 m.: 1. Kulesár (Műegyetem) 5 p. 58-8 mp. 2. Kádár (ESC) 6 p. 00-4 mp. 3. Fonyó (MTK). Súlydobás II. osztály: 1. Janó (MAC) 11-80 m. — 260 m.: 1. Pallaghy (Műegyetem) 24 mp. 2. László (MTK) 24-3 mp. — 500 m.: 1. Fíxl (MAC) 1 p. 08 mp. 2. Juhász (MAC) 1 p. 09 mp. 3. Beráts (MAC) 1 p. 09-2 mp. — 100 m.: 1. Pallaghy (Műegyetem) 11-4 mp. — Discosvetés: 1. Dr. Csejthey (BEAC) 40 m. 47 cm. 2. Kobuszky (MAC) 39 m. 90 cm. — Rudugrás: 1. Brausz (FCT) 320 cm. — A verseny után az Eperjesi Torna- és Vívóegylet fűlcsalabda-csapata mérkőzött Budapest kombinált csapatával. Az első félidőben az eperjesiek nagy fölényben szépen kombinált támadásokat vezetnek. Már az első percben goalt dobnak. Biztos labdafogásuk és észszerű játékuk révén a 8-k, majd a 9-ik percben újabb két goalt érnek el. Félidő: 3:0 az eperjesiek javára. A második félidőben az eddig kapkodó budapesti csapat higgadtan kezd játszani és a 2-ik percben goalt dob. Ezt követi a 4-ik majd a 11-ik percben egy-egy goal. A kiegyenlítés után erős finis indul, a melyből az állóképesebb pesti csapat kerül ki. Végeredmény 4:3 a budapesti csapat javára.

BTC—Vándorok = 3:1 (3:1). A vándorok csapata a külföldre költözött játékosokból állott.

A Krisztiánban lefolyó nemzetközi teniszverseny eredményei: Férfi egyes: Kherling (magyar) győz Tibold (norvég) ellen 3:6, 6:1, 6:0 arányban. — Nielsen (norvég) győz Tittler (magyar) ellen 6:4, 7:5, 7:5 arányban. — Vegyes páros: Kherling (magyar) és Fickné (svéd) győz Tittler (magyar) és Heger (norvég) pár ellen 6:4, 6:2, 6:0 arányban.

BERSON

„BERSON” volt és marad állandóan a legjobb minőség. Kiméli a cipőt, olcsóbb és tartósabb a bőrnél. Követelje cipészétől, hogy cipőjére „BERSON” gummisarkot és gummitalpat erősítsen.

Sentai AC—Kadima (Vel. Beeskerek) 6:1 (2:1). A Kadima Bence, Tóth helyén tartalékkal állt fel. A mérkőzést a Kadima a bíró miatt veszítette el.

Szerdai program. Szerdán délután 5 órakor mérkőzik Veliki Beeskerek két legerősebb csapata, a Slavija és Kadima. Előtte a két csapat old-boy csapatai mérkőznek.

"A román kormányának nem szabad hitelezni!"

London, aug. 12.

A román külkereskedelmi helyzetre élénk világosságot vető szavak hangzottak el az angol lordok házában Lord Fairfax interpellált a román háborús adósságok ügyében. Kijelentette, hogy míg a román kormány Londonban kopogtat, addig odahaza törvényeket alkot, amelyek az angol kereskedőket megfosztják azon joguktól, hogy romániai követeléseiket behajthassák.

A helyzetet még nehezebbé teszi az a körülmény, hogy az adóst a moratórium alatt nem lehet biztosíték szolgáltatására szorítani. Fairfax több angol céget nevezett meg, amelyek nagy perkoltségekbe sodródtak és a közbejött moratórium miatt ezek most mégsem tudtak hozzájutni követeléseikhez. Ha ezen a bajon gyorsan nem segítenek, úgy a román kormányának semmiféle hitelt nem szabad adni az angol piacon mindaddig, amíg angol kereskedő romániai kereskedővel nagyon veszélyeztetése nélkül nem köthet üzletet.

A kormány nevében Earl of Clarendon válaszolt az interpellációra és kijelentette, hogy Románia valóban eladósodott és ezzel a körülménnyel számolnia kell az angol kereskedővilágnak. Meg kell azonban állapítani, hogy mielőtt a román kereskedők küldöttsége Londonban járt, megállapodtak abban, hogy adósságaik egy részét nyomban törlesztik.

Alighogy ezt az ígéretet tették, Románia meghozta ismeretes moratórium-törvényét és az adósságok kiegyenlítése még máig sem történt meg. E körülményt megbeszélte a kormány a román pénzügyminiszterrel, ennek londoni tartózkodása alkalmával és ugyanakkor utasították a bukaresti angol követet, hogy kérjen biztosítékot a román kormánytól.

Felelős szerkesztő távol, a szerkesztésért felel
JUHÁSZ FERENC.

Bánatban jól bevezetett
utazót
keresünk
pálinkanagykereskedésünk részére.

J. F. Vsetečka r.-t.
beogradi szeszgyár fiókja
Veliki Beeskerek. 1495

Őszi kalapok!

Megérkeztek a legújabb bécsi modell női kalapok
Kariyéné Tolvay Laura női divattermébe, Veliki Beeskerek.
Egy kiutoleány felvéteti.

Cserépszin

vadonatúj, teljesen felszerelve, 20 méter hosszú, 8200 drb cserépdesszkával, sárdaráló káddal eladó.
1479
Stein Ignác, Debeljácsa.

Krumenacker István

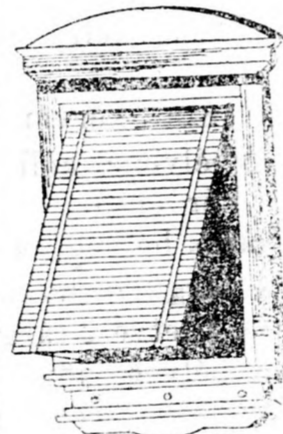
nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarleyél felülvizsgálat és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).
Vel. Beeskerek, Etvesova u. 5.

Értesítés!

Szíves tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy a „Srpska Krana“ kávéház, tánc- és éttermet sem anyagi, sem fizikai fáradságot nem kímélve, új, teljesen modern, művészi beruházások révén előkelő nivójúvá alakítottuk át, úgy hogy az étterem a táncteremmel közvetlen egybe van kapcsolva, és vasárnap, augusztus 12-től kezdve a t. közönség rendelkezésére áll. Ujjonnan átalakított egyesületeknek, társasköröknek multságok, összejövetelek, bankettek és családi estélyek rendezésére teljesen díjtalanul bocsájtjuk rendelkezésére. Havi és heti abbonseket a legmértányosabb áron vállalunk! Esténként Varga Lajos és Petrovics Bozsó közkedvelt cigányzenekara szórakoztatja a t. vendégeket. A t. közönség szíves látogatását kérve, tisztelettel

Jung Pál és Társa
a „Srpska Krana“-szálló tulajdonosai.

1481

Redőnyök

minden nemben ugymint: acél „Esslingen“-féle fa zsaluablak és vászon, továbbá az összes mű- és épületlakatosárak, valamint teherfelvonók gyártása

Bernold Silvester
Novi Sad, a gázgyárral szemben.

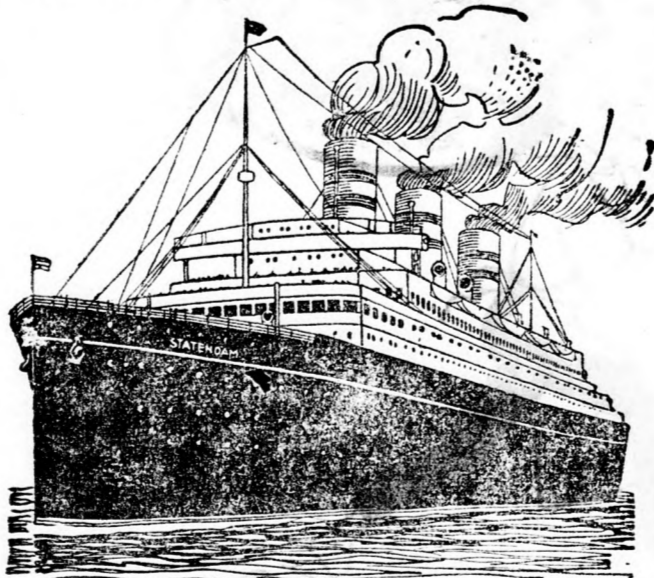
Alapított 1885. Telefon 234.
Kérjük a novisadi kiállításon augusztus 11-től 26-ig 18. számú pavilonunkat megtekinteni 1444

Holland-Amerika Linie

Zagreb—Rotterdam—Newyork.

Vezérügynökség az SHS. királyság részére:

Hrvatska Banka za Promet s Nekretninama D. O. Zagreb.

I., II., III. osztályu utasok szállítása Északamerikába és Kanadába a legmodernebb óriási gyorsgőzöskkel. Utazás nyílt tengeren 6—7 nap. Legkellemesebb, legbiztosabb és gyors utazás. Kötő konyha. Hetenként egy gőzhajó. III. osztályu utasok részére külön példásan tiszta fülkék.

Mindennemű felvilágosítással szolgál gyorsan és költségmentesen:

Holland—Amerika Linie
Zagreb, Zrinjski trg br. 8.

Gladys Danica

LEGKEDVELTEBB CIPŐKRÉMEK!

GYÁRTJA:
„SLAVIA“ TVORNICA
KEMIČKIH PROIZVODA
D. D. ZAGREB, Ilica 213.

Meghívó.

A m. t. gazdaközönségnek és általában a motorekék iránt érdeklődőknek alkalmat óhajtván adni arra, hogy az ezidőszert legjobban világhírű

eredeti Stock-motorekét

üzemben láthassa és meggyőződhesen ennek minden tekintetben kiválóan megfelelő voltáról.

f évi augusztus 19 én délelőtt

Stagelschmidt Fülöp bíró ur földjén Veliki Beeskereken, a Geteova (Német) utca végén 1483

próbaszántást

rendezek, melynél jelen lesz a Benz, Ehanheim, németországi cég kiküldött mérnöke is.

A háromvasú kis Stock-motoreke nem drága benzinnel, hanem egészen olcsó, nem finomított petróleummal dolgozik s már csak ezért is különb minden más gyártmány-nál.

Kérem a t. érdeklődők minél számosabb megjelenését s vagyok teljes tisztelettel

Braun Marcel,
Veliki Beeskerek. Telefon 106.

Sjaol

Legjobb fém-tisztító

A fémeket kenjük be „Sjaollal“ és utána dörzsöljük le puha száraz ronggyal, mire a fém pompás fényt nyer.

Gyártja „SLAVIA“ tvornica kemičkih proizvoda d. d. Zagreb—Ilica 213. 6.